

Bruxelles, 10.4.2019
COM(2019) 195 final

ANNEX 2

ANEXĂ

la

COMUNICAREA COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIUL EUROPEAN, CONSILIU, BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN, COMITETUL REGIUNILOR ȘI BANCA EUROPEANĂ DE INVESTIȚII

Abordarea impactului pe care l-ar avea retragerea fără acord a Regatului Unit din Uniune: abordarea coordonată a Uniunii

**Drepturile de ședere și de securitate socială ale cetățenilor:
abordarea coordonată în cazul unei retrageri fără acord a Regatului Unit din Uniune**

1. INTRODUCERE

La 29 martie 2017, Regatul Unit și-a notificat intenția de a se retrage din Uniune. Comisia consideră în continuare că o retragere ordonată a Regatului Unit din Uniune pe baza Acordului de retragere, care a fost acceptat de guvernul Regatului Unit și pe care Consiliul European (articolul 50) l-a aprobat la 25 noiembrie 2018, este cel mai bun rezultat. Comisia continuă să își concentreze eforturile asupra acestui obiectiv. Cu toate acestea, cu două zile înainte de data-limită de 12 aprilie 2019, astfel cum a fost prelungită de Consiliul European¹, probabilitatea unei retrageri dezordonate a Regatului Unit din Uniune a crescut în mod semnificativ.

2. DREPTURILE DE ȘEDERE ALE CETĂȚENILOR

Începând cu data retragerii, resortisanții Regatului Unit² care își au reședința în UE nu vor mai fi cetățeni ai UE și, prin urmare, nu se vor mai bucura de dreptul la liberă circulație³. Aceștia vor intra automat sub incidența normelor generale aplicabile resortisanților țărilor terțe aflați în UE. În schimb, cetățenii UE care își au reședința în Regatul Unit nu vor mai fi protejați de normele UE privind libera circulație. Acest lucru va avea un impact asupra dreptului de ședere și de muncă în țările în care locuiesc în prezent resortisanții britanici și cetățenii UE respectivi.

2.1. Garantarea menținerii dreptului de ședere pentru resortisanții Regatului Unit care își au deja reședința în UE

Comisia a subliniat în mod constant faptul că protejarea statutului juridic al resortisanților Regatului Unit care își au reședința în prezent în UE reprezintă o prioritate și a invitat statele membre să adopte o abordare generoasă cu privire la aceștia. În ceea ce privește dreptul de ședere al resortisanților Regatului Unit în statele membre ale UE-27 există diferite situații: pentru unele au fost luate măsuri naționale de contingență, iar altele sunt reglementate în mod adecvat de normele existente.

În ultimele luni, statele membre ale UE-27 au pregătit măsuri de contingență naționale, în cadrul unui proces coordonat de Comisie, pentru **a asigura în continuare șederea legală, în perioada imediat următoare unei retrageri fără acord, a tuturor resortisanților Regatului Unit care își au deja reședința legală** într-un stat membru la momentul retragerii. Aceste măsuri vor facilita, de asemenea, trecerea frontierelor interne și externe ale UE imediat după retragere.

Deși prin coordonarea voluntară a acțiunilor statelor membre se urmărește să se asigure o abordare coerentă, abordările și procedurile alese de statele membre pot varia în funcție de situația fiecăruia. Într-adevăr, fiecare stat membru se confruntă cu provocări diferite,

¹ Decizia 2019/476 a Consiliului European adoptată de comun acord cu Regatul Unit din 22 martie 2019 privind prelungirea termenului în temeiul articolului 50 alineatul (3) din TUE, JO L 80I, 22.3.2019, p. 1.

² Termenul „resortisanți ai Regatului Unit” ar trebui înțeles ca incluzând și membrii de familie din țări terțe care sunt deja rezidenți în respectivul stat gazdă la momentul retragerii.

³ Resortisanții Regatului Unit care au și cetățenia unui stat membru al UE rămân cetățeni ai UE și își păstrează pe deplin drepturile de liberă circulație.

în funcție de numărul de resortisanți ai Regatului Unit care își au reședința pe teritoriul său și de sistemul său juridic și administrativ.

Statele membre au întreprins demersurile necesare pentru a-și adopta măsurile naționale în timp util și, în consecință, au înștiințat Comisia cu privire la acestea. Pentru a informa resortisanții britanici care își au reședința în Uniune cu privire la drepturile lor, Comisia realizează și publică pe paginile sale web referitoare la pregătirea pentru Brexit⁴ o sinteză actualizată a celor mai recente date legate de măsurile naționale adoptate de statele membre ale UE-27. La nivel național, statele membre întreprind numeroase acțiuni pentru a veni în întâmpinarea resortisanților Regatului Unit care își au reședința pe teritoriul lor⁵. Comisia ia act de faptul că măsurile necesare sunt deja instituite. **Comisia îndeamnă statele membre care nu și-au finalizat încă procesele de adoptare să facă acest lucru cât mai curând posibil.**

Măsurile adoptate de statele membre sunt în mare parte convergente, însă există unele diferențe în ceea ce privește domeniul lor exact de aplicare referitor la resortisanții britanici care își au deja reședința pe teritoriul lor. Majoritatea statelor membre au optat pentru o legislație specifică, permanentă sau temporară, „de regularizare” la nivel național. În multe state membre, statutul și drepturile avute în vedere sunt inspirate de Directiva privind libera circulație⁶ sau de Acordul de retragere. O serie de state membre subliniază importanța reciprocității din partea Regatului Unit ca principiu director în măsurile lor naționale.

Resortisanții Regatului Unit care își au deja reședința legală într-un stat membru de peste 5 ani au **acces la statutul de rezident pe termen lung în UE**, sub rezerva respectării condițiilor din Directiva 2003/109/CE⁷. Acesta este un statut solid în statul membru de reședință, ancorat în dreptul Uniunii⁸, care garantează egalitate de tratament cu resortisanții statului membru respectiv și dreptul de a se deplasa pentru a locui, a munci sau a studia într-un alt stat membru al UE, sub rezerva îndeplinirii anumitor condiții⁹. Comisia reamintește faptul că, din punctul său de vedere, perioadele de ședere legală a

⁴ https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/residence-rights-uk-nationals-eu-member-states_en

⁵ Aproape toate statele membre sunt în contact cu ambasadele și consulatele britanice. Unele state membre comunică și prin intermediul site-urilor web specifice referitoare la aspecte legate de reședință și prin platformele de comunicare socială. Alte state membre publică broșuri, înființează linii telefonice de urgență pentru Brexit, colaborează cu ONG-uri și organizații ale angajatorilor. De asemenea, unele state membre contactează individual fiecare cetățean britanic care își are reședința pe teritoriul lor.

⁶ Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE, JO L 158, 30.4.2004, p. 77.

⁷ Directiva 2003/109/CE a Consiliului din 25 noiembrie 2003 privind statutul resortisanților țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung, JO L 016, 23.1.2004, p. 44. Această directivă nu se aplică în Irlanda și nici în Danemarca.

⁸ Pentru o prezentare generală recentă a punerii în aplicare de către statele membre, a se vedea Raportul Comisiei către Parlamentul European și Consiliu din 29 martie 2019 privind punerea în aplicare a Directivei 2003/109/CE referitor la statutul resortisanților țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung [COM(2019) 161 final].

⁹ A se vedea capitolul III din Directiva 2003/109/CE (articolele 14-23).

resortisanților Regatului Unit într-un stat membru al UE-27 înainte de data retragerii ar trebui să fie considerate drept perioade de ședere legală într-un stat membru al Uniunii Europene, în conformitate cu Directiva 2003/109/CE privind statutul resortisanților țărilor terțe care sunt rezidenți pe termen lung¹⁰.

Comisia invită statele membre ca, în momentul în care măsurile de contingență temporare expiră, să aibă în vedere măsuri suplimentare pentru a garanta legalitatea continuării șederii tuturor resortisanților Regatului Unit care își au reședința legală pe teritoriul statelor membre ale UE-27 la data retragerii (în special pentru cei care își au reședința într-un stat membru de mai puțin de 5 ani). În cazul în care nu s-a acordat de la început statutul permanent, acest punct final al valabilității măsurilor variază, de la câteva luni la câțiva ani după retragere, în funcție de abordarea aleasă de statul membru în cauză.

2.2. Drepturile resortisanților Regatului Unit care vin în UE după data retragerii

Pentru **șederile de scurtă durată** (de până la 90 de zile într-o perioadă de 180 de zile), Parlamentul European și Consiliul au convenit cu privire la un regulament de exceptare a resortisanților Regatului Unit¹¹ de la obligativitatea vizelor, cu condiția reciprocității pentru cetățenii UE din Regatul Unit¹².

Resortisanții Regatului Unit care sosesc în UE după data retragerii pentru **șederi cu o durată mai lungă** (mai mult de 90 de zile în orice scop) vor face obiectul normelor UE și naționale în materie de migrație legală, care se aplică în cazul resortisanților țărilor terțe¹³. Aceste norme permit, în special, autorizarea, în funcție de criteriile relevante, de a rămâne în UE pentru a lucra¹⁴, a studia, a desfășura activități de cercetare sau a se alătura unui membru de familie.

2.3. Menținerea dreptului de ședere pentru cetățenii UE care își au deja reședința în Regatul Unit

Pentru Comisie protecția statutului juridic al cetățenilor UE care își au deja reședința în Regatul Unit constituie o prioritate, chiar dacă aceasta va deveni o chestiune de competență națională a Regatului Unit; totodată, Comisia urmărește să garanteze statutul resortisanților Regatului Unit care își au deja reședința legală în UE. Prin urmare, Comisia a salutat reasigurările și măsurile de politică adoptate de Regatul Unit, prin care

¹⁰ Comunicare a Comisiei din 13 noiembrie 2018 intitulată „Pregătiri pentru retragerea Regatului Unit din Uniunea Europeană la 30 martie 2019: un plan de contingență” [COM(2018) 880 final].

¹¹ A se remarca faptul că resortisanții britanici care nu s-au bucurat de dreptul la liberă circulație în temeiul legislației UE au fost deja scutiți de obligația de a deține viză.

¹² Modificarea Regulamentului (UE) 2018/1806 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 noiembrie 2018 de stabilire a listei țărilor terțe ai căror resortisanți trebuie să dețină viză pentru trecerea frontierelor externe și a listei țărilor terțe ai căror resortisanți sunt exonerati de această obligație. Adoptarea oficială va avea loc în următoarele zile.

¹³ Portalul UE privind imigrația: <https://ec.europa.eu/immigration/>

¹⁴ Sunt posibile diferite forme de migrație pentru desfășurarea unei activități profesionale, pentru fiecare dintre acestea aplicându-se norme diferite.

se va garanta că, și în absența unui acord¹⁵, drepturile cetățenilor UE în Regatul Unit vor fi protejate prin așa-numitul „statut de cetățean UE stabilit” (*EU settled status*)¹⁶.

Pentru a se asigura că statutul cetățenilor UE va fi garantat în mod corespunzător, birourile Reprezentanței Comisiei în Regatul Unit și serviciile competente din Bruxelles ale Comisiei monitorizează îndeaproape și analizează măsurile pregătitoare luate de Regatul Unit pentru a transforma anunțurile de politică în acte legislative și acțiuni concrete. Comisia invită reprezentanțele diplomatice ale statelor membre din Regatul Unit să continue coordonarea cu Reprezentanța Comisiei în Regatul Unit pentru a furniza informații, expertiză și consiliere juridică cetățenilor UE din Regatul Unit, după caz¹⁷.

3. DREPTURILE DE SECURITATE SOCIALĂ ALE CETĂȚENILOR

Într-un scenariu fără acord, normele Uniunii privind coordonarea sistemelor de securitate socială nu se vor mai aplica în și pentru Regatul Unit. În lipsa unor măsuri de contingență, ar plana riscuri asupra drepturilor de securitate socială ale cetățenilor din UE-27, precum și ale resortisanților Regatului Unit care au implicat Regatul Unit și care se bazează pe fapte și evenimente ce au avut loc, precum și asupra perioadelor de asigurare, de încadrare în muncă, de activitate independentă sau de rezidență încheiate înainte de data retragerii.

Au fost luate măsuri de contingență atât la nivelul Uniunii, cât și la nivel național.

3.1. Regulamentul ce prevede măsuri de contingență privind coordonarea sistemelor de securitate socială

La 25 martie 2019, a fost adoptat Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a măsurilor de contingență în domeniul coordonării sistemelor de securitate socială ca urmare a retragerii Regatului Unit din Uniune¹⁸.

Acest regulament ce prevede măsuri de contingență, care este unilateral, obligatoriu în toate elementele sale și direct aplicabil în toate statele membre, se va aplica de la data unei retrageri dezordonate. Regulamentul vizează următoarele persoane:

- resortisanții unui stat membru, apatrizii și refugiații care se află sau s-au aflat sub incidența legislației unuia sau mai multor state membre și care se află sau s-au

¹⁵ Document de politică privind drepturile cetățenilor în eventualitatea unui Brexit fără acord (publicat la 6 decembrie 2018; ultima actualizare: 28 martie 2019), a se vedea <https://www.gov.uk/government/publications/policy-paper-on-citizens-rights-in-the-event-of-a-no-deal-brex-it>; Document de politică din 12 aprilie 2019 privind imigrația, în cazul în care nu există un acord (publicat la 28 ianuarie 2019), a se vedea <https://www.gov.uk/government/publications/eu-immigration-after-free-movement-ends-if-theres-no-deal/immigration-from-30-march-2019-if-there-is-no-deal>

¹⁶ <https://www.gov.uk/eusettledstatus>

¹⁷ A se vedea www.eurights.uk

¹⁸ Regulamentul (UE) 2019/500 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 martie 2019 de stabilire a măsurilor de contingență în domeniul coordonării sistemelor de securitate socială ca urmare a retragerii Regatului Unit din Uniune, JO L 85I, 27.3.2019, p. 35.

aflat în situații implicând Regatul Unit înainte de retragere, precum și membrii de familie și urmașii acestora;

- resortisanții Regatului Unit care se află sau s-au aflat sub incidența legislației unuia sau mai multor state membre înainte de retragere, precum și membrii de familie și urmașii acestora.

În temeiul regulamentului, statele membre vor continua să aplice:

- principiul cumulării în ceea ce privește perioadele de asigurare, de încadrare în muncă, de activitate independentă sau de rezidență în Regatul Unit încheiate înainte de retragere;
- principiul asimilării în ceea ce privește prestațiile sau veniturile dobândite și faptele sau evenimentele petrecute în Regatul Unit înainte de retragere și
- principiul egalității de tratament în ceea ce privește orice situație petrecută înainte de retragere.

Regulamentul nu vizează faptele și perioadele ulterioare retragerii și nici principiul exportabilității prestațiilor în numerar către Regatul Unit.

3.2. Abordarea de contingență coordonată unilaterală

Toate statele membre ale UE-27 au fost invitate¹⁹ să aplice, după retragere, o abordare de contingență coordonată unilaterală care să completeze regulamentul, pentru a le asigura o protecție cât mai extinsă posibil persoanelor afectate de retragere.

Ca și în cazul regulamentului, abordarea coordonată ar urma să li se aplice tuturor persoanelor asigurate care dețin drepturi în statele membre ale UE-27 implicând Regatul Unit înainte de data retragerii și în cazul cărora, dacă nu ar fi fost retragerea, s-ar fi aplicat regulamentele relevante privind coordonarea sistemelor de securitate socială.

Abordarea ar viza cetățenii UE-27 și resortisanții Regatului Unit care, ca urmare a exercitării dreptului lor la liberă circulație înainte de data retragerii, au dobândit sau vor dobândi drepturi în UE în ceea ce privește perioadele încheiate sau faptele ori evenimentele petrecute înainte de data retragerii²⁰. Domeniul de aplicare al abordării coordonate îl depășește pe cel al regulamentului, vizând și:

¹⁹ A se vedea Nota de orientare a serviciilor Comisiei: abordarea comună de contingență pentru BREXIT, la nivelul UE-27, în scenariul fără acord („abordarea de contingență coordonată unilaterală”), discutată în cadrul seminarului experților tehnici din 20 decembrie 2018.

²⁰ Abordarea se aplică și apatrizilor și refugiaților aflați într-o situație similară, precum și membrilor de familie și urmașilor acestor categorii de persoane.

De asemenea, abordarea extinde aplicarea în cazul resortisanților țărilor terțe care fac sau au făcut obiectul Regulamentului (UE) nr. 1231/2010 sau al Regulamentului (CE) nr. 859/2003 înainte de data retragerii, precum și în cazul membrilor de familie și al urmașilor acestora în ceea ce privește drepturile lor dobândite sau care urmează a fi dobândite în legătură cu situații care implică Regatul Unit înainte de retragere. Aceasta înseamnă că resortisanții țărilor terțe care erau, înainte de data retragerii, într-o situație transfrontalieră în interiorul UE care implică Regatul Unit, precum și membrii de familie și urmașii lor și-ar păstra drepturile în statele membre ale UE-27 în ceea ce privește perioadele încheiate sau faptele ori evenimentele petrecute înainte de data retragerii. Regulamentul (UE) nr. 1231/2010 nu se aplică Danemarcei.

- exportul pensiilor pentru limită de vârstă către persoane cu reședința în Regatul Unit;
- rambursarea costurilor cu asistența medicală sau a costurilor legate de prestațiile de șomaj pentru lucrătorii frontalieri care sunt în curs la momentul retragerii;
- cererile de rambursare tratate de un stat membru al UE-27 care implică Regatul Unit și care sunt depuse după retragere, dar care se referă la un tratament anterior retragerii;
- tratamentele medicale în Regatul Unit care sunt planificate și necesare și sunt în curs la data retragerii;
- cererile de rambursare prezentate ulterior retragerii pentru prestații de șomaj acordate de Regatul Unit înainte de retragere unor lucrători frontalieri care își au reședința în Regatul Unit, dar lucrează într-un stat membru al UE-27.

3.3. Măsuri naționale unilaterale care pot prevedea o protecție suplimentară

În unele domenii, statele membre, la nivel individual, ar putea completa abordarea de contingență coordonată cu măsuri proprii, naționale și unilaterale, care să prevadă o protecție suplimentară pentru cetățeni²¹. Statele membre ale UE-27 ar putea face acest lucru prin continuarea exportului către Regatul Unit al prestațiilor în numerar, altele decât pensiile pentru limită de vârstă, cum ar fi prestațiile de șomaj, prestațiile de maternitate/paternitate, pensiile de invaliditate, prestațiile de boală, pensiile de urmaș, pensiile pentru accidente de muncă și ajutoarele de deces.

3.4. Reducerea „decalajului” dintre data retragerii și înregistrarea unei situații stabile

În cazul scenariului fără acord, spre deosebire de situația unui acord de retragere ratificat, va exista inevitabil, după retragere, o perioadă (un „decalaj”) pe parcursul căreia perioadele de lucru, de rezidență sau de asigurare în Regatul Unit ale cetățenilor nu vor intra sub incidența măsurilor de contingență adoptate la nivelul Uniunii. Comisia consideră că impactul acestui „decalaj” asupra cetățenilor trebuie redus la minimum.

Statele membre ale UE-27 iau măsuri cu privire la situația cetățenilor după o retragere fără acord. Aceste măsuri, care ar putea depăși nivelul măsurilor de contingență la nivelul Uniunii, ar trebui să fie unilaterale și limitate în timp.

Statele membre ale UE-27 ar putea lua în considerare, printre altele, aplicarea în continuare a principiului cumulării și în cazul perioadelor de muncă, de asigurare și de rezidență ale acestor persoane în Regatul Unit care survin ulterior retragerii. În plus, statele membre ale UE-27 ar putea, de asemenea, sub rezerva reciprocității, să le permită accesul la asistență medicală resortisanților Regatului Unit care sunt asigurați în Regatul Unit, dar care își au reședința pe teritoriul lor.

4. INFORMAȚII SUPPLEMENTARE

Autoritățile publice și părțile interesate pot găsi informații suplimentare privind impactul unei retrageri dezordonate a Regatului Unit asupra drepturilor de ședere și de securitate socială ale cetățenilor pe următorul site web al Comisiei:

²¹ Astfel cum se prevede în proiectul de notă de orientare (a se vedea nota de subsol 19).

https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notice_ro